

EMO, Nükleer Enerji Yasası'na ilişkin görüşlerini, Cumhurbaşkanı'na iletti...

NÜKLEER ENERJİ ACELECİLİĞİNE KÖŞK FRENİ

AKP Hükümeti, “Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki Yasa Tasarısı”nı, kamuoyunun tepkisine rağmen, TBMM Genel Kurul gündemine getirerek, yasalaştırdı. “Yangından mal kaçırıcısına” yapılan düzenlemeyi eleştiren Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’i ziyaret ederek, yasanın onaylanmamasını istedi. Cumhurbaşkanı Sezer, yasayı, 3 maddesi bir kez daha görüşülmek üzere TBMM’ye geri gönderdi.

Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki Yasa Tasarısı, hükümet tarafından TBMM Genel Kurul gündeminde ele alınarak, 8 Mayıs 2007 tarihinde kabul edildi. TBMM Genel Kurulu’nda görüşmelerin sürdüğü saatlerde EMO Yönetim Kurulu tarafında yapılan basın açıklamasında, ülke geleceğini ilgilendiren bir konuda yangından mal kaçırıcısına yasal düzenlemeler yapılmaması gerektiği vurgulandı.

Açıklamada şöyle denildi:

“Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi Hakkındaki Yasa Tasarısı, giderayak hükümet tarafından TBMM Genel Kurul gündeminde ele alınarak, yasalaştırılmak istenmektedir. Cumhurbaşkanı seçimini yapmamış ve derhal seçime gitme zorunluluğu içerisinde bulunan Parlamento’da yangından mal kaçırıcısına, ülkenin geleceğini ilgilendiren konularda yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Bu durum kabul edilemez.”

Nükleer santrallerin kurulmak istendiği Sinop ve Akkuyu’daki yöre halkının mitinglerle gösterdikleri karşı duruşun altı çizilen açıklamada, Türkiye genelinde toplanan 100 bine yakın imza hatırlatıldı. Bilim insanlarının nükleer enerji karşıtı bildirimleri ve tepkilere karşın nükleer santral kurma konusunda ısrar edilmesinin anti-demokratik bir yaklaşım olduğu vurgulanan açıklamada şu görüşlere yer verildi:

“Ülkemiz, yetkisi ve etkisi tartışılır bir hükümetin dayatmasıyla karşı karşıyadır. Ülkenin 2008 ve 2009 yıllarında, hatta bu yaz aylarında elektriksiz kalma tehdidi ortada dururken, bugünün sorunlarına

bile çözüm bulamayan hükümet, abartılı talep tahminleriyle yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarını göz ardı ederek nükleer santral kurumu konusunda halkın tercihleri yerine çeşitli kesimlerin lobi faaliyetlerine aracılık etmektedir.”

Cumhurbaşkanı'na Ziyaret

Kamuoyunun tepkilerine rağmen TBMM’den geçirilen yasa, 11 Mayıs 2007 tarihinde Cumhurbaşkanlığı’na gönderildi. Bu gelişme üzerine EMO Yönetim Kurulu, Cumhurbaşkanlığı makamına görüşlerini iletmek için başvurdu. EMO Yönetim Kurulu’ndan Başkan Kemal Ulusaler,

Sayman Hüseyin Önder, üyeler Mahir Ulutaş ve İbrahim Aksöz'den oluşan heyet, 16 Mayıs Çarşamba günü Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından kabul edildi. Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesi İle Enerji Satışına İlişkin Kanun'a ilişkin değerlendirmelerini bir rapor halinde Sezer'e sunan EMO heyeti, görüşmede dünyanın ve Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı enerji sorunlarına ilişkin gelişmeleri ve değerlendirmelerini aktardı. Görüşmede, Türkiye'nin nükleer enerji dışında birçok alternatifinin bulunduğu vurgulanırken, Türkiye'nin enerji kaynağı potansiyelinin 20 yıllık bir projeksiyon ile belirlenmesi gerektiği ifade edildi.

Hükümetin apar topar Meclis'ten geçirdiği ve Köşk'te onay bekleyen Nükleer Enerji Yasası'nın "gayri ciddi" olduğu belirtilirken, "karayollarıyla ilgili yasa bile 38-40 sayfa iken, Türkiye'nin geleceğini etkileyecek bir nükleer yasanın 4 sayfa olmasının

yasanın zayıflığını gösterdiği" ifade edildi. EMO heyeti, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ile Türkiye Atom Enerji Kurumu ve atıklar için oluşturulacak fon konusunda yasadaki sorunlara da dikkat çekti.

Aynı gün Cumhurbaşkanı Sezer tarafından kabul edilen Sinoplu bir heyet de yasanın onaylanmaması talebini iletiler.

Sezer'den Üç Vurgu

Cumhurbaşkanı Sezer, 24 Mayıs 2007 tarihinde "Lisans, İzin ve Yükümlülükler" başlıklı 5. maddesi, "Kamu İştiraki ve Yatırımı" başlıklı 6. maddesi ve "Teşvikler" başlıklı 7. maddelerinin yeniden görüşülmesi talebiyle yasayı TBMM'ye geri gönderdi.

Cumhurbaşkanı'nın veto gerekçelerinin temelini, "Bakanlar Kurulu kararıyla kurulacak kamu şirketinin TBMM tarafından denetlenmesi gerektiği, bu kamu şirketine özel şirketin istediği oranda ortak olmasına

yönelik düzenlemeyle özelleştirme öngörüldüğü, ancak buna yönelik düzenleme yapılmadığı gibi özelleştirilecek kamu payı konusunda inisiyatifin özel şirkete bırakılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu, atıkların depolanması ve santralin sökümüne ilişkin oluşacak maliyet konusunda da kamu yararının gözetilmediği" oluşturdu.

Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada, özetle şu tespitlere yer verildi:

Oluşturulacak şirket KİT'tir ve denetlenmelidir: Bakanlar Kurulu kararıyla özel hukuk kurallarına bağlı olarak kurulacak şirketin sermayesinin kamu kaynağı olduğunda ve kurucu istenci yönünden de bir kamu şirketi olduğunda kuşku bulunmamaktadır. Anayasa'nın 165. maddesinde, "sermayesinin yarısından fazlası doğrudan doğruya veya dolaylı olarak Devlete ait olan kamu kuruluş ve ortaklıklarının" Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce denetlenmesi belirtilmiştir. Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına şirket denetiminin hangi kurumca yapılacağına Yasa'da belirtilmesi gerekmektedir.

Özelleştirme öngörülmüş, ancak düzenleme yapılmamıştır: Ortaklık (nükleer santral kuracak kamu şirketine özel şirketin ortaklığı), şirketin kuruluşunda olabileceği gibi, şirket kurulduktan sonra pay devri yoluyla da sağlanabilecektir. Yasa'nın verdiği yetkiye dayanarak, nükleer santral kurup elektrik enerjisi üretmek ve satmak üzere, Bakanlar Kurulu kararıyla kurulacak olan ve sermayesinin yarısından fazlası doğrudan ya da dolaylı olarak Devlet'e ilişkin bulunan, bir kamu iktisadi teşebbüsü niteliği taşıyan bu şirkete, sonradan pay devri yoluyla ortak olunmasının, şirketin işletme ve varlıklarının özelleştirilmesi niteliğinde olduğu

açıktır. Yasa'da, bir özelleştirme olduğunda kuşku bulunmayan işlemin yöntemi gösterilmemiş, yalnızca bu şirketlere özel sektör şirketlerinin istemleri oranında ortak olabileceklerinin belirtilmesiyle yetinilmiştir. Bu nedenle, incelenen Yasa'nın 6. maddesi, Anayasa'nın 47. maddesiyle (Devletleştirme ve Özelleştirme başlıklı) bağdaşmamaktadır. Ayrıca, Anayasa'nın 47. maddesine göre, özelleştirmeye karar verme yetkisinin Devlet'e ilişkin olması gerekmektedir. Oysa, bu Yasa kapsamında kurulacak şirkete, özel sektör şirketlerinin "talep ettikleri oranda ortak olabilecekleri" belirtilerek özelleştirmede inisiyatif özel sektöre bırakılmış görünmektedir.

Atık Fonu yükünün Hazine'ye bırakılması kamu yararına aykırı: Nükleer santrallerin işletme sürelerinin sonunda sökülmesinin, kurulması kadar ve belki de daha fazla maliyet gerektirdiği, Dünya uygulamalarından bilinen bir gerçektir. Nitekim, incelenen Yasa'yla, bu durum gözetilerek, nükleer santralin işletme süresinin sonunda sökülmesi için gereken maliyetin şirket üzerinde bırakılmadığı; bunun yerine, sökülme işinin bu amaçla oluşturulan fonlardan karşılanması esasının benimsendiği; hatta, fon kaynaklarının bu işlemler için yetersiz kalması durumunda maliyetin Hazine tarafından karşılanacağı belirtilmediği görülmektedir. Böylece, düzenlemenin Hazine'ye büyük bir mali yük getireceği anlaşılmaktadır. Yetersiz kalması durumunda Hazine'ce karşılanan santralin sökülmesi maliyetinin, aslında bu işlemi yapmakla yükümlü olan ve işletme süresince ürettiği elektrik enerjisini satarak gelir elde etmiş bulunan şirketten geri alınacağına ilişkin bir kurala Yasa'da yer verilmemesini de kamu yararıyla bağdaştırmak güçtür. ■

Ç E R N O B İ L ... Bir Daha Asla

Sekretaryasını Elektrik Mühendisleri Odası'nın yürüttüğü Nükleer Karşıtı Platform, Küresel Eylem Grubu ile birlikte Ankara'da Çernobil'in Faciası'nın 21. yılında insan zinciri oluşturularak, ülkemizde nükleer santral kurma girişimlerini protesto etti.

Katılımcılar 26 Nisan Perşembe günü Kızılay'da PTT Binası önünde buluşarak, "Güneş, rüzgar bize yeter", "Nükleersiz bir dünya mümkün", "Her yer Sinop, Sinopluyuz" sloganları ile Yüksel Caddesi'ne yürüdüler. Şair Mehmet Özer'in sunumu ile yapılan etkinlikte, Sinop'ta düzenlenen Nükleersiz Yaşam Şenliği'ne destek vermek için gittikleri Gençlik Kampı'nda denizde boğularak yaşamlarını yitiren Soner Balta, Ömer Balta kardeşler ve Güneş Korkmaz ile kanser nedeniyle kaybettiğimiz Karadenizli Sanatçı Kazım Koyuncu anıldı. NKP Yürütme Kurulu Üyesi Sanem Yardımcı tarafından okunan basın açıklamasının ardından Grup Günyüzü'nün sahne aldığı mini bir konser ile etkinlik tamamlandı.

"Rüzgar, Güneş Bize Yeter!"

Çernobil'in yıldönümünde, nükleer enerji politikaları ve küresel ısınmanın yarattığı olumsuz sonuçlar, 28 Nisan Cumartesi günü İstanbul Kadıköy'de düzenlenen mitingle de protesto edildi. Küresel Eylem Grubu'nun çağrısıyla Kadıköy'de buluşan, aralarında Nükleer Karşıtı Platform'un da bulunduğu kitle örgütleri kortejlerinden, sık sık "Başka bir enerji mümkün", Kapitalizm öldürür", "Nükleere hayır", "Bu dere bu halk satılık değil", "Hükümet bizi kanser ediyor", "Sinop Çernobil olmayacak" sloganları yükseldi. Mitingde basın açıklamasını Küresel Eylem Grubu adına sanatçı Görkem Yeltan okudu. 26 Nisan'ın Çernobil'in 21. yılı olduğunu hatırlatan Yeltan, Çernobil felaketi nedeniyle 500 bin insanın yaşamını yitirdiğini vurgulayarak, Sinop'ta da Çernobil benzeri bir felaketin tekrarlanmak istendiğini söyledi. Yeltan, AKP Hükümeti'ni Kyoto Anlaşması'nı hemen imzalaması, küresel bir yıkımın yaşatılması için alternatif enerjilere dayalı bir ekonominin ilk adımını atmasını istedi. Miting, Zeynep Casalini'nin konseri ile sona erdi.

